כל אחת ואחת בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד

אינו מדבר אלא בתביעת ממון עדות שלא

עשה בה נשים כאנשים קרובים כרחוקים

פסולין ככשרים ואינו חייב אלא אחת בפני

ב"ד אינו דין שלא יהא מדבר אלא בתביעת

ממון מה לפקדון שכן לא עשה בו מושבע

כנשבע ומזיד כשוגג תאמר בעדות שכן עשה בה מושבע כנשבע ומזיד כשוגג ת"ל

יתחשא ונאמר להלן יתחשא מה להלן אינוֹ

מדבר אלא בתביעת ממון אף כאן אינו

מדבר אלא בתביעת ממון מתקיף לה רבה

בר עולא יאו או בימוי יוכיחו שהן אואין ויש

עמהן שבועה ואין עמהן כהן ומדברים שלא

בתביעת ממון מסתברא מפקדון הוה ליה

למילף שכן תחטא מתחטא אדרבה מביטוי

ה"ל למילף שכן חמאת מחמאת אלא

מסתברא מפקדון ה"ל למילף שכן חמא

במזיד תבעיה וכפריה ועבריה אדרבה

מביטוי הוה ליה למילף שכן חטאת שירדה

לחומש הגך נפישן: ר"ע אומר זוהיה כי

יאשם לאחת מאלה יש מאלה שהוא חייב

ויש מאלה שהוא פטור הא כיצד תבעו

ממון חייב תבעו ד"א פמור איפוך אנא ר"ע

אאואין דר"א סמיך מאי בינייהו בין ר"א ובין ר"ע איכא בינייהו משביע עדי קרקע

לר"א חייבין לר"ע פטורין יולר' יוחנן דאמר

התם משביע עדי קרקע אפי' לר"א פמורין

הכא מאי איכא בין רִ"א לר"ע איכא בינייהו

עדי קנם ר' יוםי הגלילי אומר והוא עד או

ראה או ידע בעדות המתקיימת בראיה בלא

ידיעה ובידיעה בלא ראיה הכתוב מדבר

א"ל רב פפא לאביי לימא ר' יוםי הגלילי

אלית ליה דר' אחא ¤דתניא ר' אחא אומר

גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרוג

בצידו בידוע שוה הרגו דאי אית ליה דר'

אחא בדיני נפשות נמי משכחת לה כר"ש

בן שמח ידתניא אר"ש בן שמח אראה

בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו

לחורבה ורצתי אחריו ומצאתי סייף בידו ודם

משפשף והרוג מפרפר אמרתי לו רשע מי

הרגו לזה או אני או אתה אבל מה אעשה

שאין דמך מסור בידי שהרי אמרה תורה

*על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת

המת אלא המקום יפרע ממך אמרו לא זזו

משם עד שנשכו נחש ומת אפי' תימא

אית ליה דרבי אחא בשלמא ידיעה בלא

ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה

היכי משכחת לה מי לא בעי מידע אם

עובד כוכבים הרג או ישראל הרג אם אדם

מרפה הרג או שלם הרג ש"מ קסבר רבי יוסי

מסורת הש"ם

ע א מיי' פ״ח מהלכות נזקי ממון הלכה יד סמג עשין סח טוש"ע חו"מ סימן תח סעיף ב:

עין משפמ

נר מצוה

לג"ש נאמר כאן ונפש לנ"ש נאמר כאן ונפש כי תחטא [ושמעה קול אלה ונאמר להלן נפש כי תחטא] ומעלה מעל בה' וגו' מה להלן תביעת ממון אף כאן תביעת ממון. אדרבה מביטוי הוה ממון. אדרבה מביטוי הוה ליה למילף. שכן תרוייהו חטאת לאפוקי פקדון דאשם הוא. ופרקינן מסתברא מפקדון הוה ליה למילף שכן תרוייהו תחטא תחטא כתיב בהו. ישניהן מביאין על הזדון . כשוגג כדתנן בכריתות. ד כשוגג כרומן בכריותוני מביאין על הזדון כשגגה ויש להן תובעין לזה ולזה ושניהן עברו על מצוה. למעוטי שבועת ביטוי דלית בה חדא מהני. אדרבה מביטוי הוה ליה למילף. שכן שבועת ביטוי ושבועת העדות ישנן שתיהן בקרבן עולה ויורד ואין בהן חומש ותרוייהו כתיב בהו (חט חט) [חטאת] למעוטי פקדון דליתיה בעולה ויורד ואית ביה חומש [ואשם] ודחינן הנך דפקדון נפישי דהני ארבע והני תלת: ר׳ עקיבא אומר כתיב והיה בי יאשם לאחת מאלה. יש מאלה [שחייב] ויש מאלה שפטור. הא כיצד מאלה שפטחו. הא כיצו תבעו ממון חייב תבעו בדבר אחר פטור. איפוך אנא. ר' עקיבא נמי על יון רוב אין כון סכון לה ובעדי קרקע פליגי. לרבי אליעזר חייבין לרבי עקיבא פטורין: רבי יוסי הגלילי אומר והוא עד או ראה או ידע בעדות המתקיימת בראיה בלא דיעה. כגון מנה מניתי לד בפני פלוני ופלוני ין בפני פיזני ופיזני ובידיעה בלא ראיה. כגון מנה הודית לי בפני פלוני ופלוני. וכי האי גוונא לא משכחת לה אלא בתביעת ממון. לימא לית ליה לרבי יוסי הגלילי הא דתניא ר' אחא אמר גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרוג בצדו בידוע שזה הרגו (דאית) [דאי אית] ליה בדיני נפשות נמי משכחת לה כגון מעשה דשמעון בן שטח שראה אחד רץ אחר חבירו לחורבה ורץ אחריו ומצא אחד הרוג מפרפר ודם מטפטף כו׳ הנה ידע שודאי זה הרגו. אבל בראית העין לא ראהו. ואסיקנא אפילו תימא אית ליה. בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה כי האי גוונא אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה לא בעי מידע עובד כוכבים הרג או ישראל הרג שלם הרג או

בק"ו דאיכא למימר שבועת ביטוי יוכיח ומיהו במה או או ביטוי. או נפש כי תשבע לבטא להרע או להיטיב: שכן מצינו מצי גמר לה ונראה דהיינו הא דפריך לקמן ליגמר נמי שבועת סחטה מסחטה. בשניהם כחיב ° תחטה לג"ש: חטהם מחטהם. פקדון משבועת העדות למושבע מפי החרים וכ"ת הדרבה נילף

צע מפי חחריט ו...
מציטוי מסתברא דאיכא למילף טפי
מעדות שכן חטא תצעיה כפריה
ועבריה. ואים דל"ג ועבריה משום
ועבריה. ואים דל"ג ועבריה משום
דעבריה. ואים דאים בהן כהן
דעבריה. דא"כ תבעיה וכפריה
דעבות דעם דעם ביידי יוחשו ולקמן בשמעתין מוכח דחדה היה דפריך אדרבה מעדות ה"ל למילף שכן חטא הדיוט בשבועה תבעיה וכפריה ואואין ומשני הנך נפישן ואי חשיבי בתרי אם כן לא נפישן:

דאי אית ליה דר' אחא בדיני נפשות נמי משכחת לה. משמע הכא דר' אחא אית ליה אומדנא בדיני נפשות ותימה דבפ׳ אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לז.) גבי כילד מאיימין על דיני נפשות שמא תאמרו מאומד ראיתם ודייק בגמ׳ (שס:) הא בדיני ממונות הי אמרינן כמאן כר׳ אחא כו׳ משמע דלא איירי רבי אחא בדיני נפשות וי"ל דודאי מעיקרא דס"ד דלא מיתוקם כרבנן ע"כ מוקי לה כר' אחא ואית לן למימר דלא איירי אלא בדיני ממונות דוקא ולא בדיני נפשות כי היכי דתיתוקם מתני׳ כוותיה אבל לפי המסקנא דמוקי לה כרבנן מ"ל דר" אחא אית ליה אומדנא אפי׳ בדיני נפשות אבל עוד תימה דמשמע משום דאית ליה בדיני ממונות אית ליה נמי בדיני נפשות וא"כ אפי' לית ליה דר' אחא משכחת לה אומדנא בדיני נפשות לכ"ע כמו שעלתה לו נשיכה על ראשו ונקב קרום של מוח דאפי׳ רבנן מודו בהאי אומדנא כדמוכח בפרק כל הנשבעין לקמן (דף מו:) כגון שעלתה לו נשיכה על גבו ובין לנילי ידיו וי"ל דהמ"ל ולטעמיך:

על פי שנים עדים. חבר היה וכמ"ד (מכות דף ו: ובסנהדרין ח:) דאין לריך התראה ואע"פ שהיה כאן פירכום ובלבול רוח שהרי בחורבה היה לא היה פוטרו בשביל כך דדוקא גבי גלות הוא דפטרי' ליה בפ' בתרא דיבמות (דף קכ: ושם) משום דמייתרי קראי דכתיב כמה זמנין ויפל עליו וימות אבל ממיתת ב"ד לא מיפטר בהכי תדע דהא אמרינן (סנהדרין עח:) שהיו חובשים אותו ומיהו מכאן יש לדחות ולאוקמיה כגון דמחייה בביתא דשישא ולא פרכים וכן לריך לאוקומה למאן דמוקי בפ׳ אלו נערות (כתובות לג:) לקרא בשוגג ומאי ונקה ונקה מגלותש:

אר מריפה הרג אי שלם הרג. תימה הא אולינן בתר רובא דמרולח דייקינן לה בפ"ק דחולין (דף יא: ושם) דלא חיישינן דלמא במקום סייף נקב הוה וי"ל דמיירי כגון דאיכא קמן חד טריפה וחד שלם דלריך לידע איזה מהם הרג: ועדים

ואינו חייב אלא אחת בפני ב"ד. אם השביעם בב"ד: שלא עשה בושבע בנשבע ומזיד בשוגג. וליכא למימר דהיא גופה נילף בו מושבע. מפי אחרים כנשבע עלמו. ולקמן מפרש לה לכולה:

> משכחת לה. דמתקיימת בלא ראיה כגון הא דשמעון בן שטח דאי דיינת ליה בדיני ממונות גבי גמל משום דבידוע שזה הרגו ה"נ בידוע שזה הרגו: אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה. אם ראה שהרג אדם ואינו יודע מי הוה ההרוג מי מלי מסהיד עליה מי לא בעי יי למידק כו': קסבר ר' יוסי הגלילי. מילתא באפי נפשה היא והכי קאמר " מדקאמר ר' יוסי הגלילי אין שבועת העדות אלא בעדות המתקיימת בידיעה בלא ראיה וראיה בלא ידיעה ש"מ דס"ל משביע עדי קנס דאונס ומפתה וכפרו פטורין:

הגלילי משביע עדי קנם פמור דאי ם"ד חייב ועדיס ועדים על ידיעה מי לא בעי מידע נהי דידיעה מי לא בעי מידע נהי דידיעה בלא ראיה אשכחן לה ראיה בלא נכרית בעל בת ישראל בעל בתולה בעל בעולה בעל יתיב רב המנונא קמיה דרב יהודה ויתיב רב יהודה וקא מיבעיא ליה מנה מניתיך בפני פלוני ופלוני

עדות וביטוי בחטחת חבל שבועת הפקדון באשם: שכן חט"א במוי"ד מבעי"הוכפרי"ה[ועברי"ה]. סימן הוא. שכן חטא תחטא מתחטא ובשניהן חייב על המזיד אבל ביטוי כתיב בה ונעלם: תבעיה וכפריה. עדות ופקדון באין ע"י טענה וכפירה מה שאין כן בשבועת ביטוי: ו**עבריה**. עדות ופקדון שתיהן השבועות לשעבר אבל ביטוי עיקרה להבא: הטא"ה שירד"ה לחומ"ש. סימן הוא. עדות וביטוי שניהן בחטאת ובעולה ויורד ואין בהם חומש לאפוקי פקדון שהוא באשם ובקרבן קבוע ומוסיף עליו חומש כדכתיב (ויקרא ה) ושילם אותו ברחשו וחמשתיו יוסף עליו: החוחין דר"ה סמיך. דאינו אלא בתביעת ממון ואתביעת ממון גופה קאמר יש מהן שהוא חייב ויש מהן שהוא פטור: מחי בינייהו. הי נינהו תביעת ממוז . דפטר ר"ע ומחייב בהו ר"א: **לר"א** חייבין. דגבי השבת גזילה שמעי' ליה לקמן (דף לו:) דמיחייב השבה על גזילת קרקע וקס"ד דהוא הדין לשבועת הפקדון או לשבועת העדות: ולר׳ יוחנן דחמר משביע עדי קרקע פטור אפי׳ לר״א. וכן לשבועת הפקדון לקמן היא בפ׳ שבועת הפקדון (שם): איכא בינייהו עדי קנס. לר״א חייבין וכן בשבועת הפקדון דשמעינן ליה [שם] דדריש פרשת שבועת הפקדון בריבויי ומיעוטי גבי והשיב את הגולה ה), והא דאמרינן בכתובות (דך מב.) גבי פקדון יצאו אלו שהם קנם דלא כר"א: לימא ר' יוםי הגלילי. דאמר אין . עדות מתקיימת אלא בראיה וידיעה חוץ מעדות ממון: לית ליה דרבי אחא. דדאין ומחייב בדדמי כגון גמל האוחר בין הגמלים דמחייב ליה בלא ראיה בדדמי: האוחר. בועט ברגליו. ולי נראה כשבא ליזקק לנקיבה הוא נלחם ומכה ברגליו גמלים שסביבותיו ולשון אוחר נופל בתשמיש גמלים דתניא בבכורות (דף ח.) גמל אחור כנגד אחור: דאי אים ליה דר' אחא. דדאין בדדמי: דיני נפשות נמי

ל) [סוטה לג. כרימות ט.],ב) [לקמן לו:], ג) ב"ב לג. ק [מקמן מון, אם ל פנו מנהדרין לו: [מוספתא דב"ק פ"ג], ד) [סנהדרין לו: ע"ש], ה) [ויקרא ה], [נדפו"י למידע], ו) הא אמר. כנ״ל רש״ל, ח) נ״ל אמדינן, ש) [וע"ע חוס׳ יבמות קכ: ד"ה אלא וד"ה חיישיטן ותוס׳ כתובות לג: ב"ה דלמא ותוס' גיטין ע: ד"ה אלא מעתה וד"ה

תורה אור השלם 1. וְנָפֶּשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עַר אוֹ רָאָה אוֹ יְדָע אָם לוא יַגִּיד וְנֶשָׂא עֵוֹנוֹ:

ױקרא ה א נֶפֶשׁ בִּי תָחֲטָא וּמְעֵלָה. מַעַל בַּיִי וְכָחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ או בְּגָּוֹל אוֹ עָשַׁק אָת בְּפָקְדוֹן אוֹ בִתְשׁוּמֶת יָד בַּאָר בַּיְּלָ וְרָנוֹשׁ בַּצְּבִּיִיוֹם אַ בְּצָּיֵל אוֹ בְּשָׁלְ אָתוּ עַמִּיתוּ: ויקרא ה כא 3. אוֹ נָפֶשׁ בִּי תִשְׁבַע לְבָטֵא בִשְׂפָתִים לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר או לְחַיִּטִּב לְכֵּל אֲשֶּׁוּ יְבַּטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבֻעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנוּ וְהוֹא יָדַע יאשם לאחת מאלה:

ויקרא ה ד ויקרא ה ד 1. וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת. מֵאֵלֶה וְהַתְוֹדָה אֲשֶׁר הָטָא עָלֶיהָ: ויקרא ה ה 5. עַל פִּי שְׁנֵים עַדִים אוֹ שלשה עדים יומת המת שְּלשָּׁרוֹ צֵּוְים יְּבַּוּוֹנ זְוּבֵּוּוֹנ לא יוּמַת על פִּי עד אֶחָד: דברים יז ו

גליון הש"ם

רש"ר ד"ה שכן תחמא וכו' תחמא לג"ש. תמוה לי הא קאי על ר"א דלא יליף מתחטא תחטא. וגם אם הוי ג"ש איך אמריט עלה דאדרבה מביטוי הו"ל למילף שכן חטאת מחטאת וגם מה לריך ר"א ללימודא דאואין כיון דיליף מג"ש דתחטא. ולוה היה נראה בפשוטו דמה דאמרינן שכן תחטא תחטא היינו דדומה עלה אדרבה מביטוי שכן מטאת מחטאת היינו דלענין זה דומה יותר לביטוי. ודברי רש"י לע"ג:

מוסף רש"י

שזה הרגו. שדרך סוסים מזויינים ול"ל מיוזנים. עי ירמיה ה ח) להכות סוסים שמ**לידו** (סנהדרין לז:). או אני או אתה. שמעון כן

עדי קנס פטור. דאי ס"ד אייב בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה. מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל: מנה מניתי לך בפני פלוני ופלוני